➤ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର ନ କଲେ ହାତଦ୍ୱାରା ରୋଇବାର ୨୦ ଦିନ ଏବଂ ୪୦ ଦିନ ପରେ ଘାସ ସବୁ ଓପାଡି ସଫା କରାଯାଏ।

ଜଳ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ରୋଇବା ପରେ ଜମିକୁ ଏକ ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଦା ରଖାଯାଏ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଚେର ଭଲଭାବରେ ବୃଦ୍ଧିପାଇ ଥାଏ ଏବଂ ଗଛ ମଜବୁତ୍ ହୋଇଥାଏ। ଗଛ ବଢ଼ିବା ସମୟରେ ଜଳସ୍ତର ୩ ରୁ ୫ ସେ.ମି.ରେ ସୀମିତ ରଖାଯାଏ। ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ ପୂର୍ବରୁ ଜମିରୁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ କରାଯାଏ ଏବଂ ୨୪ ରୁ ୩୬ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଜଳସେଚନ କରାଯାଏ। କ୍ଷୀର ଢ଼ୋକିବାର ୧୫ ଦିନ ପରେ ଜମିରୁ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ କରାଯାଏ, କାରଣ ଫସଲ ଅମଳ ପାଇଁ ତାହା ଜମିକୁ ଶୁଖିଲା କରିଥାଏ।

ରୋଗପୋକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ସାଧାରଣତଃ ଏହି କିସମ ଧାନରେ ବିଶେଷ ରୋଗପୋକ ହୋଇନଥାଏ । ରବିରେ ପିଲ ବାହାରିବା ଅବସ୍ଥାରେ କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ରୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ତଳିର ଚେରକୁ ଶତକଡା ୦.୦୨ କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ୍ ଦ୍ରବଣରେ ଏକ ରାତି ବୁଡାଇ ରଖାଯାଏ । ବର୍ଷାଦିନେ କେଣ୍ଡା ବାହାରିବା ସମୟରେ କ୍ଲୋରପାଇରିଫସ୍ ୨୦ ଇ.ସି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨.୫ ଲିଟର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହୋଇଥାଏ। ପତ୍ରାଛଡା ରୋଗ ପାଇଁ ସିଥମାର କିମ୍ବା ଟିଲ୍ଟ ୨.୫ ମି.ଲି. କୁ ୧ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୫୦୦ ଲିଟର ଦ୍ରବଣ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଜମିର ହିଡକୁ ସଫା ରଖିଲେ ରୋଗ ପୋକ କମ୍ ଲାଗିଥାନ୍ତି।

ଅମଳ

କେଣ୍ଡାରେ ଧାନଗୁଡିକ ଶତକଡା ୮୦ ଭାଗ ପାକଳ ହେଲେ ବା ପାଚିଲା ଧାନର ଆର୍ଦ୍ରତା ୨୦-୨୨ ଭାଗ ହେଲେ ଜମିରୁ ଧାନ କଟାଯାଏ । ଧାନ କାଟିବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ଅମଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା କେଣ୍ଡାରୁ ଧାନକୁ ଅଲଗା କରି ଶୁଖାଯାଏ । ବିହନ କରିବା ପାଇଁ ଧାନରେ ଆର୍ଦ୍ରତା ଶତକଡା ୧୨ ଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖାଯାଏ ଏବଂ ଧାନ କଳରେ ପେଷାଇବା, ବିକିବା ବା ସାଇତି ରଖିବା ପାଇଁ ଆର୍ଦ୍ରତା ଶତକଡା ୧୪ ଭାଗ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖାଯାଏ।

ଫସଲ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ଏହି କିସମ ଧାନକୁ ବର୍ଷାଦିନିଆ ଚାଷରେ ଜଲ୍ଦି ଅମଳ କରାଯାଏ । ଏହାପରେ ରବିଧାନ, ଚିନାବାଦାମ, ମକା, ଆଳୁ, ପନିପରିବା, ସୋରିଷ ଆଦି ଚାଷ କରାଯାଏ। ଅଧିକ ଆୟ ପାଇଁ ଏକ ବର୍ଷରେ ତିନୋଟି ଫସଲ ଯଥା ଧାନ-ଧାନ-ଧାନ, ଧାନ-ମକା-ଝୁଡଙ୍ଗ, ଧାନ-ଆଳୁ-ରାଶି, ଧାନ-ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ-ମୁଗ ଆଦି ଫସଲ ଏହି କିସମ ଧାନ ପରେ କରାଯାଇପାରେ।

ଅଧିକ ପୁଷ୍ଟିସାରଯୁକ୍ତ ଧାନ-ସି.ଆର.ଧାନ ୩୧୦

ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ ବୈଷୟିକ ଇସ୍ତାହାର-୧୨୯
©ସମସ୍ତ ସତ୍ତ୍ୱ ସଂରକ୍ଷିତ - ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର -୨୦୧୭
ସମ୍ପାଦନା ଏବଂ ପୃଷ୍ଠା ବିନ୍ୟାସ: ପର୍ଶୁରାମ ସାମଲ ଏବଂ ସଂଧ୍ୟା ରାଣୀ ଦଲାଲ୍
ଓଡିଆ ରୁପାନ୍ତର: ଲୋଟନ କୁମାର ବୋଷ ଏବଂ ପର୍ଶୁରାମ ସାମଲ
ଫଟୋ: ପ୍ରକାଶ କର ଏବଂ ଭଗବାନ ବେହେରା

ପ୍ରକାଶକ: ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ, କଟକ, ଓଡ଼ିଶା - ୭୫୩ ୦୦୬
ମୁଦ୍ରଣ : ପ୍ରିଣ୍ଟେକ ଅଫସେଟ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର ।

ଅଧିକ ପୁଷ୍ଟିସାରଯୁକ୍ତ ଧାନ

ସି.ଆର.ଧାନ ୩୧୦

କ୍ରିଷ୍ଣେନ୍ଦୁ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ, ଶ୍ରୀଗୋପାଳ ଶର୍ମା, ଅଭିଜିତ୍ ଦାସ, ତୋରିତ ବରନ୍ ବାଗ୍‌ଚି, ବିଷ୍ଣୁ ଚରଣ ମାରାଣ୍ଡି, ଲୋଟନ କୁମାର ବୋଷ, ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରଥ, ପର୍ଶୁରାମ ସାମଲ, ଓଁକାର ନାଥ ସିଂ ଏବଂ ତ୍ରିଲୋଚନ ମହାପାତ୍ର

ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଖାଦ୍ୟ ଭାତ । ଭାତ ସେମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇ ଥାଏ । ସାଧାରଣ ଚାଉଳରେ ଶତକଡା ୬ ରୁ ୭ ଭାଗ ଓ ଗହମରେ ଶତକଡ଼ା ୧୨ ଭାଗ ପୁଷ୍ଟିସାର ଥାଏ । ଜାତୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥାଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମା ରେଖା ତଳେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡା ୫୩ ଭାଗ ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମା ରେଖା ଉପରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡା ୨୦ ଭାଗ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୃଷ୍ଟିସାରର ଅଭାବ ରହିଛି । ଭାରତୀୟ କୃଷି ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ, କଟକର ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ବର୍ଷ ଧରି ଗବେଷଣା କରି ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଅଧିକ ପୁଷ୍ଟିସାରଯୁକ୍ତ ଧାନ ସି.ଆର.ଧାନ ୩୧୦ ବିକଶିତ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କିସମ ଅନୁମୋଦନ କମିଟି ୨୦୧୬ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ଚାଷପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି କିସମ ଧାନରୁ ଶତକଡା ୧୦.୩ ଭାଗ ପୁଷ୍ଟିସାର ମିଳିଥାଏ । ଆସାମର ଏକ ଅଧିକ ପୁଷ୍ଟିସାରଯୁକ୍ତ ଧାନର ପ୍ରଜାତି ଏ.ଆର୍.ସି. ୧୦୦୭୫ କୁ ଅଧିକ ଜନପ୍ରିୟ ଧାନ କିସମ ନବୀନ ସହିତ ସଙ୍ଗମ କରାଯାଇ ସି.ଆର.ଧାନ ୩୧୦ ବାହାର କରାଯାଇଛି । ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ହେକ୍ଟର ପିଛା ୪.୫ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଏବଂ ଏହା ନବୀନର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ସହ ସମାନ । ଏହି ଧାନରେ ୧୫ ପି.ପି.ଏମ୍ ଦସ୍ତା (ଜିଙ୍କ୍) ଏବଂ ଶତକଡ଼ା ୨୪.୭ ଭାଗ ଆମାଇଲୋଜ୍ ରହିଛି । ଏହି ଧାନରେ ନବୀନ ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଗ୍ଲୁଟାମାଇନ୍, ଦରକାରୀ ଆମିନୋଏସିଡ୍, ଲାଇସିନ୍ ଏବଂ ଥ୍ରେଓନାଇନ୍ ଅଛି ।

ଏହି ଧାନର କେଣ୍ଡା ଲମ୍ବା, ଦାନାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟମ ଲମ୍ବାଳିଆ, ଗଛଗୁଡିକ ସାମାନ୍ୟ ଗେଡା (୧୧୦-୧୧୫ ସେ.ମି. ଉଚ୍ଚତା) ଏବଂ ୧୨୦-୧୨୫ ଦିନରେ ଧାନ ଅମଳ ହୋଇଥାଏ । ଏହି କିସମ ଧାନ ମହିଷା ରୋଗ, ପତ୍ର ଶୁଖା ଓ ସଢ଼ା ରୋଗ, କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ, ପତ୍ରମୋଡା ପୋକ ଏବଂ ବଙ୍ଗୀ ଜୈବପ୍ରଜାତି ୧ ର ଆକ୍ରମଣକୁ କିଛି ପରିମାଣରେ ସହନ କରିପାରେ ।

ଏହି ଧାନ ଅଧିକ ପୁଷ୍ଟିସାରଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଭଲଗୁଣରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ ଭାତ ଖାଉଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ପୁଷ୍ଟିସାର ଯୋଗାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।

ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ସି.ଆର.ଧାନ ୩୧୦ ର ଚାଷ

ଜମି କିସମ

- ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ମଧ୍ୟମ ଖାଲୁଆ ଜମି ବା ଜଳସେଚିତ ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ବର୍ଷାଋତୁରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ।
- ଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ରବି/ଡାଲୁଅ/ବୋରୋ/ଖରା ଋତୁରେ ସି.ଆର.ଧାନ ୩୧୦ କୁ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ।

ଶୁଖିଲା ତଳିଘେରା ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଏହା ପାଇଁ ଏପରି ଏକ ଜମି ବାଛିବା ଦରକାର ଯାହା ପାଖରେ ବର୍ଷାଋତୁ ପାଇଁ ଜୁନ୍ ମାସରେ ଏବଂ ରବିଋତୁ ପାଇଁ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ରହିଥିବ। ଜମିକୁ ତିନି, ଚାରିଥର ହଳ କଲାପରେ ଲେଭଲର ବ୍ୟବହାର କରି ଭଲଭାବରେ ସମତଳ କରିବା ଉଚିତ୍। ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୦୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୨୦ କି.ଗ୍ରା. ଫସଫରସ୍, ୨୦ କି.ଗ୍ରା. ପଟାସ୍ ସାର ସହିତ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଖତସାର କିମ୍ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ (୫ ଟନ୍ ହେକ୍ଟର ପିଛା) ବ୍ୟବହାର କରିବା ଦରକାର ।

ନିଜର ସୁବିଧା ମୁତାବକ ଲମ୍ବା, ୩୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ଏକମିଟର ଚଉଡା ବିଶିଷ୍ଟ ମାଟିର ଉଚ୍ଚା ଶଯ୍ୟା ତିଆରି କରିବା ଦରକାର। ଗୋଟିଏ ଶଯ୍ୟାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ତଳି ୧୦ଟି ଶଯ୍ୟା ଆକାରର ଜମିରେ ରୋଇବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ।

କାଦୁଅ ତଳିଘେରା ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଜମିକୁ ଭଲକରି କାଦୁଅ କରିବା ପାଇଁ ତିନି, ଚାରି ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ୩ ରୁ ୪ ଥର ହଳ କରିବା ଦରକାର। କାଦୁଅ ଜମିକୁ ଭଲ କରି ସମତଳ କଲାପରେ ଜଳସ୍ରୋତକୁ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଚାରିପଟେ ବନ୍ଧ କରିବା ଉଚିତ୍। ୧ ମିଟର ଚଉଡା, ୧୦ ମିଟର ଲମ୍ବାର ଅନେକ ତଳି ଶଯ୍ୟା ତିଆରି କରିବା ଦରକାର । ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ଶଯ୍ୟା ଚାରିପାର୍ଶ୍ୱରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଦରକାର।

ବିହନ ଚୟନ

ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୬୦ ଗ୍ରାମ ଖାଇବା ଲୁଣ ବ୍ୟବହାର କରି ଦ୍ରବଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉଚିତ୍, ଯାହାର ସାନ୍ଦ୍ରତା ୧.୦୬ ହେବା ଦରକାର। ଧାନର ପରିମାଣ ଅନୁସାରେ ଦ୍ରବଣର ମାତ୍ରା ଠିକ୍ କରାଯାଏ। ସେହି ଦ୍ରବଣରେ ବିହନକୁ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ କରି ପକାଇ ଭାସୁଥିବା ବିହନକୁ କାଢ଼ି ଫିଙ୍ଗି ଦେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଭଲ ବିହନକୁ ସଫା ପାଣିରେ ଧୋଇ ଛାଇରେ ଶୁଖାଇବା ଆବଶ୍ୟକ।

ବିହନର ମାତ୍ରା ଏବଂ ଉପଚାର

ଜମିରେ ବୁଣାଧାନ ପାଇଁ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୪୦ ରୁ ୫୦ କି.ଗ୍ରା. ଏବଂ ରୁଆ ପାଇଁ ୩୦ ରୁ ୩୫ କି.ଗ୍ରା. ବିହନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଯଦି ବିହନ ବୁଣା ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ତେବେ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨୫ କି.ଗ୍ରା. ବିହନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ।

ରୋଗରୁ ତଳିକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରୋସାନ୍ ଜିଏନ୍ ବା ବାଭିଷ୍ଟିନ୍ ଗୁଣ୍ଡକୁ ୨ ଗ୍ରାମ୍ ହିସାବରେ ୧ କି.ଗ୍ରା. ବିହନରେ ଭଲଭାବରେ ମିଶାଇବା ଦରକାର।

ବୁଣିବା ସମୟ ଓ ବିହନ ପ୍ରସ୍ତୁତି

ବୁଣାଧାନ ପାଇଁ ବର୍ଷାଋତୁରେ ଜୁନ୍ ମାସ ୧ ରୁ ୧୫ ତାରିଖ ଭିତରେ ବିହନ ବୁଣାଯାଏ। ରୁଆ ଧାନ ପାଇଁ ଜୁନ୍ ମାସର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ତଳି ଶଯ୍ୟାରେ ବିହନ ତଳି ପକାଯାଏ। ଖରାଟିଆ / ଡାଲୁଅ / ବୋରୋ ଧାନ ପାଇଁ ନଭେମ୍ବର ଶେଷ ସପ୍ତାହରୁ ଡିସେମ୍ବର ଦ୍ୱିତୀୟ ସପ୍ତାହ ଭିତରେ ବିହନ ତଳି ପକାଯାଏ। ବିହନକୁ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ଯାଏ ପାଣିରେ ଭିଜାଇ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଗଜା ହେବା ପାଇଁ ଭିଜା ବିହନକୁ ଅଖାବସ୍ତା ଦ୍ୱାରା ଘୋଡାଇ ରଖାଯାଏ। ଗଜା ହୋଇଥିବା ବିହନକୁ ତଳିଘେରାରେ ବୁଣାଯାଏ।

ତଳିଘେରାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

ତଳିଘେରାକୁ ପ୍ରଥମ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଓଦା ରଖାଯାଏ । ତଳିଗୁଡିକ ଏକ ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବା ହେବା ପରେ ତଳିଘେରାରେ ଜଳସ୍ତରକୁ ୨ସେ.ମି.ରେ ସୀମିତ ରଖାଯାଏ । ବୁଣିବାର ୧୫ ଦିନ ପରେ ତଳିଘେରାରେ ଯବକ୍ଷାରଜାନସାର ଏବଂ କାର୍ବୋଫ୍ୟୁରାନ୍ ୩ ଜି ଗୁଣ୍ଡ (୩୩ କି.ଗ୍ରା ହେକ୍ଟର ପିଛା) ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ।

ଘାସ ଦମନ ପାଇଁ ବୁଣିବାର ୧-୩ ଦିନ ପରେ ପାଇରାଜୋସଲଫୁରାନ୍ ଇଥାଇଲ ୧୦ ଡବ୍ଲୁ.ପି. ଔଷଧ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨୦୦ ଗ୍ରାମ ହିସାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

ଜମିପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ରୁଆ

ସାତ ରୁ ଆଠ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ଜମିକୁ ହଳକରି କାଦୁଅ ହେଲାପରେ ସମତଳ କରାଯାଏ। ୨୦ ରୁ ୨୫ ଦିନର ତଳିକୁ ବର୍ଷା ବା ଖରିଫ୍ ଋତୁରେ ଜୁଲାଇର ମଧ ଭାଗରେ ଗଛକୁ ଗଛ ୧୫ ଓ ଧାଡ଼ିକୁ ଧାଡ଼ି ୩୦ ସେ.ମି. ଏବଂ ୩୦ ଦିନର ତଳିକୁ ଖରାଟିଆ/ଡାଲୁଅ/ବୋରୋ ଋତୁରେ ଜାନୁୟାରୀ ମଧ ଭାଗରେ ଗଛକୁ ଗଛ ୧୫ ଓ ଧାଡି କୁ ଧାଡି ୧୫ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ରୁଆଯାଏ।

ସାରର ମାତ୍ରା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ସମୟ

ଉଭୟ ବର୍ଷାଦିନିଆ ଏବଂ ଖରାଦିନିଆ ଚାଷ ପାଇଁ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୨୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୬୦ କି.ଗ୍ରା. ଫସଫରସ୍ , ୬୦ କି.ଗ୍ରା. ପଟାସ୍ ଏବଂ ୫ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଖତ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ଯେଉଁ ଜମିରେ ଜିଙ୍କ୍ କମ୍ ଥିବ, ସେଥିରେ ହେକ୍ଟର ପିଛା ୨୫ କି.ଗ୍ରା. ଜିଙ୍କ୍ସାର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

ରୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ଜମିକୁ ଭଲ କରି କାଦୁଅ ଓ ସମତଳ କରି ଜମିରେ ଥିବା ଅଧିକ ପାଣିକୁ ନିଷ୍କାସନ କରାଯାଏ। ତାପରେ ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାରର ଅଧାଭାଗ, ପଟାସ୍ ସାରର ତିନି ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଫସଫରସ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ। ଅବଶିଷ୍ଟ ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାରକୁ ଦୁଇଭାଗ କରି ରୋଇବାର ତିନି ସପ୍ତାହ ପରେ ଗୋଟିଏ ଭାଗ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଭାଗକୁ ବାକି ଥିବା ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ପଟାସ୍ ସାର ସହିତ କେଣ୍ଡା ବାହାରିବା ସମୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

- ଭଲ ଭାବରେ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ବେନ୍ସଲଫୁରାନ୍ ମିଥାଇଲ ୦.୬ + ପ୍ରେଟିଲାକ୍ଲୋର ୬ ଜିଆର୍. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୦ କି.ଗ୍ରା. ରୋଇବାର ୭ ଦିନ ପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ। ଧାନ ୩-୪ ପତ୍ର ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିଗଲେ ପେନୋକ୍ସୁଲାମ୍ ୨୧.୭ ଏସ୍.ସି. ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୨୦ ମି.ଲି. ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ।
- ସବୁ ଘାସମରା ଔଷଧ ଚେପଟା ନୋଜଲ ଲାଗିଥିବା ନାପସ୍ୟାକ ସ୍ପ୍ରେୟର ବ୍ୟବହାର କରି ଜମି ଓଦା ଥିବା ସମୟରେ ସିଞ୍ଚନ କରାଯାଏ। ଏକ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ୩୫୦ ଲିଟର ଦ୍ରବଣ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।
- ବେନସଲଫୁରାନ୍ ମିଥାଇଲ ୦.୬ + ପ୍ରେଟିଲାକ୍ଲୋର ୬ ଜିଆରକୁ ୧୦ କି.ଗ୍ରା. ବାଲି ସହିତ ମିଶାଇ ବୁଣାଯାଏ।